

BULLETIN

6/2010

<http://libpro.cts.cuni.cz>

AKTUÁLNÍ DĚNÍ V KNIHOVNĚ

STALO SE

Cenu 1. června obdržel letos Jiří Gruntorád

Primátor města Plzně Pavel Rödler předal v úterý 1. června 2010 **Cenu 1. června Jiřímu Gruntorádovi**, a to za odvalu při rozšiřování zakázané literatury v totalitním režimu a za založení knihovny Libri prohibiti.

Každý rok si 1. června Plzeňané připomínají veřejné vystoupení proti totalitnímu režimu v roce 1953 (Den prvního zvonění). Cenu 1. června, která patří

mezi nejvýznamnější ocenění města, uděluje Rada města Plzně pravidelně od roku 1993 za významný přínos k objasnění a prosazení principů demokracie, svobody a spravedlnosti a za důslednou obhajobu lidských práv a svobod prostřednictvím tisku, rozhlasu a televize. Podnět k jejímu udělení může podat každý člen zastupitelstva, nebo městského obvodu, dle vlastního uvážení či na podnět občanů. Ocenění připomíná události z roku 1953, kdy se Plzeňané otevřeně postavili proti komunistickému režimu, aby vyjádřili nesouhlas s probíhající měnovou reformou. Jednalo se o vůbec první povstání proti komunistickému režimu ve střední Evropě, které však tehdejší režim utajil.

Více informací a reportáž České televize najdete zde:

<http://www.ct24.cz/domaci/91719-literat-jiri-gruntorad-prevzal-v-plzni-cenu-1-cervna/>

VÝSTAVA

Probíhá výstava obrazů Rudolfa Plačka, exilového malíře, kterého objevil v Torontu Josef Škvorecký a použil tři z jeho obrazů na obálky knih, vydaných nakladatelstvím Sixty-Eight Publishers. Máme pro vás připravený malý katalog a plakát tohoto v Čechách neznámého surrealisty. **Výstava potrvá do 30. června 2010.**

Rudolf Plaček: Zuzanin sen

VYBRANÉ NOVINKY Z NAŠICH FONDŮ

SAMIZDAT

Gong - časopis pražského oddílu Pětka, který vznikl v roce 1964.

Působil ve skautském duchu, zřizován byl postupně Svazarmem a TJ Slávia. Časopis byl rozmnožován ormigem, později tištěn ofsetem. Jeho redaktory byli Stopař, Pedro, Bobr, Baron, Špalík ad. Ve fondu LP je několik čísel z r. 1966 a dosti ucelená řada z let 1974-1985. Souběžně vycházel kratší dobu družinový časopis SOS a oběžník Pětník, zčásti jako příloha Gongu.

EXIL

Brázda: Bulletin of the Anticommunist Conservative Exile from Czechoslovakia

Vydával a řídil z pověření Čs. Republikánské strany v exilu od září 1958 Václav Vostřez v Hamiltonu (Kanada, Ontario). Časopis navazoval, resp. nahrazoval Informační zprávy pro členy Republikánské strany v exilu.

Názvem odkazuje k prvorepublikovému stejnojmennému titulu, který vydávala Agrární strana (Republikánská strana zemědělského a maloroľnického lidu).

LEGIONÁŘI

Hanák - časopis 6. střeleckého hanáckého pluku - Omsk

Redakční kruh: Kubíček - Masařík - Mézl - Matoušek- Nikodém. Tiskem plukovní litografie.

21. června 1917 vznikl v Rusku 6. střelecký pluk, který byl od 27. července téhož roku nazýván „Hanáckým“. Účastnil se bojů u Bachmače (8.-13. 3. 1918) a Charkova (duben 1918) a jako součást čtyřicetitisícového kontingentu se šedesáti vlaky po transsibiřské magistrále přesunoval do Vladivostoku. V průběhu přesunu se zapojil do bojů u Omska (květen 1918). Pokračoval na východní pobřeží a po dobu následujících patnácti měsíců bojoval u Tjumeně, Kunguru, Jekatěrinburgu, Irkustka a střežil Bajkalské tunely na transsibiřské magistrále. Více informací zde:

http://www.72mpr.army.cz/html/3_02.html

Časopis usiloval o vyšší kulturní a osvětovou úroveň než běžné vojenské věstníky, jako přílohy byly vkládány linoryty s válečnou tematikou. Ve fondu LP jsou tři čísla z r. 1919 a jedno číslo z r. 1920.

DVD

Záznam večera poezie z 15. 4. 2010 v Libri prohibiti věnovaného samizdatové edici **Česká expedice Jaromíra Hořce**. Z děl básníků Jaromíra Hořce, Oldřicha Mikuláška a Jana Zahradníčka čte **Radim Vašínska**.

Kamera: **Přemysl Fialka**

CO CHYSTÁME

V měsících červenec a srpen máme knihovní prázdniny a pro veřejnost je knihovna zavřena. Na září jsme pro Vás připravili výstavu malíře, grafika a básníka Michala Matzenauera.

Vernisáž se uskuteční v Libri prohibiti ve čtvrtek 9. září 2010 od 18 hodin. Promluví Jiří Fiedor, zahrají Pepa Janíček & company, další překvapení nejsou vyloučena. Michal Matzenauer představí při této příležitosti také svou novou knížku „Po kamení cesta“ . Přijďte všichni, těšíme se na Vás!!!

KULTURNÍ AKCE, KONFERENCE

Výstava fotografií Dany Kyndrové Odchod sovětských vojsk 1990- 1991, Mlýnská kavárna, Kampa, Praha 1

Výstavní kolekce fotografií Dany Kyndrové zahrnuje fotografie z let 1990- 1991, kdy se autorka několik měsíců věnovala zachycení přelomové etapy novodobých českých a slovenských dějin – ukončení tzv. dočasného pobytu sovětských vojsk na území Československa.

Výstava potrvá do 4. července 2010.

Její cílem nebylo vytvořit podrobnou a přesnou kroniku samotného odchodu, ale zaměřila se na postihnutí atmosféry v sovětských kasárnách, kde se pro ni vizuálně koncentrovala předzvěst rozpadu sovětského impéria. Ubohost a apatie řadových vojáků uprostřed omšelých agitačních komunistických kulis tak nejen symbolizuje začínající agónii totalitního systému, ale zároveň budí soucit s prostým člověkem, který často bývá jen loutkou velkých politických her.

Výstavní kolekce zahrnuje 50 černobílých, ale také 25 barevných fotografií, což je svým způsobem překvapením, neboť Kyndrová zpracovává své projekty výhradně černobíle. Barva zde tak formálně umocňuje celkovou myšlenku projektu, bez ní bychom si neuvědomili, jak v agitační výzdobě dominuje agresivní rudá.

Výstava "Pronásledování římskokatolické církve v Československu v letech 1948-1960" v interiéru kostela sv. Jakuba v Brně. Otevřena je do konce června.

Více informací zde: <http://www.pronasledovani.cz/prochazka-vystavou.html>

**Petr Kabeš - vzpomínka na básníka, 22. června v 19:30 hodin, Literární kavárna
Řetězová, Řetězová 10, Praha 1**

PUBLIKACE A ČLÁNKY

Cesta na severozápad

Ctirad Mašín, Josef Mašín, Milan Paumer

Petr Blažek, Olga Bezděková (eds.)

Praha, Academia, 2010

Na konci padesátých let bratři Mašínové a Milan Paumer popsali svou dramatickou cestu do Západního Berlína, kterou na podzim 1953 podnikli společně se svými dvěma přáteli (Zbyněk Janata a Václav Švéda však byli po přestřelkách zatčeni a později popraveni). Teprve po padesáti letech se čtenáři mohou sami seznámit s autentickými vzpomínkami osob, jejichž jména se stala symbolem ozbrojeného odporu proti komunistickému režimu v Československu. Vydaný rukopis je nejen jejich cenným svědectvím, ale rovněž strhujícím literárním dílem i pozoruhodným dobovým dokumentem. Je doplněn historickou studií o postavení skupiny bratří Mašínů v rámci protikomunistického odboje v Československu a stručným doslovem, v němž je popsán právní kontext její činnosti. Součástí publikace je rozsáhlá obrazová příloha, v níž jsou většinou poprvé publikovány dobové fotografie a kopie archivních dokumentů.

Opozice a společnost po roce 1948

Oldřich Tůma a Tomáš Vilímek

Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2010

Knihla obsahuje celkem čtyři studie, které přibližují rozmanité aspekty společenského vývoje v letech 1945 až 1989. Věnuje se vztahu opozice, společnosti a moci, přičemž prvním dvěma je věnována hlavní pozornost. Jednotlivé studie se opírají o bohatou pramennou základnu.

Květa Jechová se ve své studii o mateřství v reálném socialismu zaobírá nejen problematikou respektování mateřské role ženy při budování socialismu, ale přibližuje rovněž práci interrupčních a státních populačních komisí, sleduje činnost ženských organizací a stranou neponechává ani každodenní problémy žen-matek v období tzv. normalizace. **Karel Kaplan** se ve své studii věnuje důvodům, průběhu i následkům sloučení sociální demokracie s Komunistickou stranou Československa. **Milan Otáhal** předkládá interpretační studii o životě dělníků v normalizačním období. Opírá se přitom o výsledky nejnovějšího projektu Centra orální historie při Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR. Vztahem opozice a společnosti, vzájemné reflexi a společenskému zakotvení opozičního postoje se zabývá studie **Tomáše Vilímka**, který se opírá o samizdatové texty, oficiální i nezávislé výzkumy veřejného mínění před rokem 1989 a v neposlední řadě i o vlastní rozhovory a výsledky jiných projektů orální historie.

Podzemní univerzita pražských bohemistů

Karolina von Graevenitz

Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2009

Práce přibližuje jeden ze svébytných rysů paralelní kultury v "normalizovaném" Československu. Jednalo o tzv. podzemní univerzitu, zřízenou na konci 80. let minulého století v oboru bohemistika, kde vyučovali pedagogové, vyloučení ze svých vysokoškolských pracovišť. Jako posluchači ji navštěvovali také exponovaní disidenti. Podzemní univerzita bohemistiky pracovala na základě standardního učebního

programu a usilovala o institucionalizovanou formu studia s formálními náležitostmi a zakončením. Po sametové revoluci v roce 1989 se podařilo podzemní univerzitu bohemistiky prosadit do oficiálního studijního programu Filozofické fakulty Karlovy univerzity. Autorka pracovala s archivními prameny a také vyzpovídala tehdejší přednášející i studenty. Kniha tak obsahuje osobní postřehy a hodnocení pamětníků.

Česká katolická literatura 1918-1945

Martin C. Putna

Praha, Torst, 2010

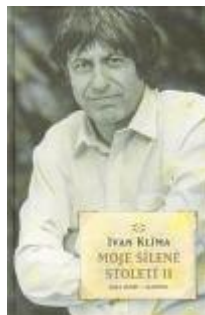

Druhý svazek rozsáhlé souhrnné práce je prvním literárně-historickým dílem svého druhu u nás. Čtivou esejistickou formou autor mapuje a vykládá českou katolickou literaturu v době první a druhé republiky a za nacistické okupace. Obsáhle zde portrétuje mj. Jaroslava Durycha, Karla VI. Schwarzenberga, Jana Zahradníčka, Jana Čepa, Bohuslava Reynka, ruralisty či katolickou literární kritiku a esejistiku. Kniha je mimořádně cenná tím, že českou literaturu a kulturu vsazuje do širšího rámce katolického myšlení evropského a světového.

Moje šílené století II.

Ivan Klíma

Praha, Academia, 2010

Ve druhém svazku paměti Ivana Klímy, jejichž první část *Moje šílené století* po zásluze ocenili účastníci ankety Lidových novin o nejzajímavější knihu roku 2009, se ocitáme v „horkém létě“ roku 1967. Čtenář právem tuší, že se autorův život, stejně jako život celé

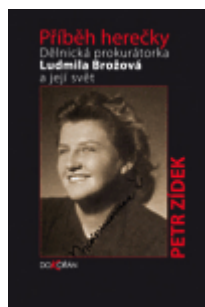
země, brzy ocitne v politických turbulencích. Tak jako v prvním díle paměti i zde Klíma poutavě líčí nejen peripetie vlastního myšlení a osudů svých a své rodiny, ale i podstatné události v zemi a jejich reflexi ve světě, okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy, která ho zastihla v Anglii, první měsíce po vpádu vojsk a hubené naděje na pokračování v tendencích pražského jara za přítomnosti sovětské armády. Ještě než zemi znovu oddělila od západní kultury železná opona, je pozván do Spojených států, kde by mohl s rodinou zůstat. České kořeny a sepětí s rodným jazykem jej však přivádějí zpátky, aby prožil spolu s ostatními dvacet let v období, jemuž se dostalo podivného názvu „normalizace“. Přitom skoro nic není v letech 1969-1989 tak úplně normální. V lidských myslích naopak dochází k schizofrenii mezi soukromým a veřejným a ti, kteří se tomu snaží čelit, jsou často zbaveni možnosti dělat svou práci. Patologická atmosféra ve společnosti se vtírá i do intimních životů, rozpadají se rodinné a milostné vztahy, lámou se charaktery. Je těžké, ale i nutné to přiznat. S iniciativou statečných kolem Charty 77 přichází čas dalších aktivit a rozhodnutí... I tentokrát jsou paměti proloženy eseji, v nichž autor zobecňuje základní rysy „šíleného století“.

Příběh herečky

Ludmila Brožová a její svět

Petr Zídek

Praha, Dokořán, 2010

Knih je historickou reportáží o životě dělnické prokurátorky Ludmily Brožové-Polednové, zasazenou do kontextu vývoje justice 40.-70. let, který dodnes nebyl historicky zpracován. Životopis se nezaměřuje na proces s Miladou Horákovou, ale věnuje se tomu, co mu předcházelo, a především desítkám dalších, dnes zcela zapomenutých politických procesů, u nichž Brožová-Polednová asistovala. Závěrečné kapitoly pak popisují vyšetřování a stíhání bývalé prokurátorky v kontextu podobných kauz. Knihu doplňují fotografie z archivu i od pamětníků a faksimile klíčových dokumentů.

Zapomenutí hrdinové - Projekt Ústavu pro soudobé dějiny

Máme poslední možnost zdokumentovat osobní vzpomínky zapomenutých hrdinů protifašistického odboje z řad příslušníků menšin prvorepublikového Československa. A konečně symbolicky docenit i jejich podíl na znovudobytí svobody.

Více informací zde: <http://www.zapomenutihrdinove.cz/>

Jiří Pernes skončil. Co dál s ústavem? Diskuze historiků v Lidových novinách

Po pěti týdnech ve funkci byl odvolán ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR) Jiří Pernes. Osudnými se mu staly nesrovnalosti v citacích v knize Svět Lidových novin (1993). O jeho odvolání rozhodl hlas děkana Filozofické fakulty UK Michala Stehlíka, který se přiklonil na stranu Pernesových odpůrců. **Diskusi čtyř historiků o budoucnosti ÚSTRu moderoval redaktor LN Petr Zídek:** http://www.lidovky.cz/jiri-pernes-skoncil-co-dal-s-ustavem-dbv-/ln_noviny.asp?c=A100522_000078_ln_noviny_sko&klic=237097&mes=100522_0

Elektronický sborník z konference „1989-2009: Společnost - Dějiny - Politika

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR ve spolupráci s Heinrich Böll Stiftung Praha připravil elektronický sborník z konference „1989-2009: Společnost - Dějiny - Politika“, na níž se v září 2009 v Liblicích sešli badatelé a badatelky z České republiky, Slovenska, Maďarska, Německa, Francie, Británie a USA. Publikované texty podstupují od pouhé rekonstrukce „velkého zlomu“ i od pojmu „vyrovnání se s komunistickou minulostí“ a místo toho se soustřeďují na některé zajímavé (dis)kontinuity dvou desetiletí po roce 1989 s lety sedmdesátými a osmdesátými.

Elektronický sborník zde: <http://www.boell.cz/navigation/19-856.html>

Soudruh, strana, práce. Vědci rozebrali Rudé právo, připravují slovník totality

Více informací v článku iDNES: http://zpravy.idnes.cz/soudruh-strana-prace-vedci-rozebrali-rude-pravo-pripravuji-slovník-totality-1x2-/domaci.asp?c=A100604_193408_domaci_hv

6. června byl ve Varšavě beatifikován O. Jerzy Popieluszko, kněz - mučedník, kterého v roce 1984 zavraždili příslušníci komunistické státní bezpečnosti in odium fidei. Bylo mu 37 let. Vynikl svou příkladnou kněžskou službou v dobách sociálního a ideologického útlaku polské společnosti komunistickým režimem.

Více informací zde: <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=12916>

VÝROČÍ

† 23. dubna 2010 zemřel **prozaik, publicista a překladatel Jan Balabán.**

Rozhovor s Janem Balabánem po vítězství v anketě LN Kniha roku 2004:

http://www.lidovky.cz/zemrel-jan-balaban-jeden-z-nejlepsich-ceskych-spisovatelup3i-/lide.asp?c=A100423_151730_lide_glu

† V noci z 19. na 20. května 2010 zemřel **bratr Josef Cihlář.**

Bratr Cihlář byl třebechovický skaut, dlouholetý člen Historické komise Junáka a posléze spolupracovník Skautského institutu A.B.S., člen Svojsíkova oddílu, nositel skautského exilového vyznamenání Řádu stříbrného lva. Byl mj. autorem ojediné publikace Dějiny čs. skautingu v exilu, léta 1939-1992.

† 25. května 2010 zemřel **Milo Komínek**, milý, vzácný a odvážný člověk, akrobatický pilot, parašutista, odbojář, politický vězeň komunistického režimu číslo 8503, spisovatel, novinář, vydavatel a šéfredaktor časopisu Svědomí.

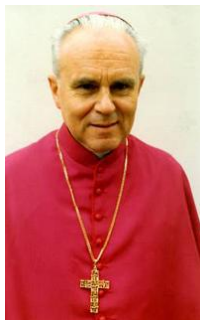
† **1. června 2010** v Praze po dlouhé nemoci ve věku nedožitých 75 let zemřel **Vladimír Bystrov**, bojovník proti „říši zla“, publicista, spisovatel, filmový kritik a překladatel, držitel Řádu Tomáše G. Masaryka.

† **3. června 2010** zemřel **Ota Rambousek**, americký spisovatel českého původu, účastník odboje proti komunistické diktatuře a zakladatel Klubu 231.

† **14. června 2010** ve věku nedožitých 86 let zemřel v Praze **emeritní pomocný pražský biskup Jaroslav Škarvada**. Kvůli politické situaci v bývalém Československu po komunistickém puči v únoru 1948 byl Škarvadovi znemožněn návrat do vlasti. Pracoval proto nejprve v Itálii jako profesor dogmatiky v regionálním semináři v Chieti, od roku 1965 působil jako sekretář kardinála Berana. Jeho hlas zněl i na vlnách Hlasu Ameriky, Svobodné Evropy a Vatikánského rozhlasu.

* 26. června 1918 se v Praze narodil Jiří Krejčík, režisér, scenárista a příležitostný herec.

„Proletáři všech zemí, vyližte si prdel.“

Bulletin Libri prohibiti připravuje Vít Krobot a Jarmila Štogrová ve spolupráci s Viktorem A. Debnárem.

Nihil obstat Jiří Gruntorád